

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. V. Afflictiones aggrendas esse cum Præmeditatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Gen. 2. 8. vers. 21. Cur Noëmus in diluio in effugiēda morte maiores molestias tulerit, quam si mors ei ceteris fuisset obcund.

versis volucris victimas selegit, obtulitque holocausta. *Odoratusque est Dominus odorem suavitatis.*

Sed cogita, quamdiu & quantis Noëmus miseriis sit exercitus. Nam bonam aetatis partem (dum totus Orbis securè delitatur) cum magnâ fatigatione in extruendâ Arcâ detruvit. Quod mortem effugerit, id majoribus ejus molestiis factum, quàm si mors centies fuisset obcunda. Nam præterquam quod Arcâ ei quasi sepulchrum decem mensium fuit, insuavius nihil esse poterat, quàm in animalium stercorebus panē imperferum tamdiu detineri. Postquam tantas difficultates eluctatus est, in novum mœrorem incidit: ludibrio se habitum à fuomet filio intellexit, & ei quem magno Dei beneficio salvum, è diluio receperat, suo ipsius ore maledicere coactus est.

Ita Noëmi constantem patientiam & inter adversa gratiarum actionem velut gratissimum odorem Deus admittit, ac beneficiis amplioribus remuneratus est.

§. 8.

ERgo, quod Paulus hortatur, Gratias agamus semper pro omnibus. Et sanè in Patientiâ gymnasio, nullæ voces crebrius ingeminandæ sunt quàm hæ ipsæ, DEO GRATIAS, aut BENEDICTVS DEVS. Hoc unum ad omnia usurpandum. Sed nostam indociles sumus, ut vel duas solum vocolas lentissimè capiamus. Optimè dixit Franciscus Petrarcha: Hic est mos, citò vultis accipere, tardè autem dare ad illud alacres, ad hoc mœsti; ad illud præcipites, ad hoc segnes. Petitio plerunque calet dum in petretur quod petitur, at gratiarum actio, cum impetratum est, sæpe frigidissima est.

Deo gratias aut Benedictus Deus ad omnia usurpandum. Petrarcha l. 2. de Viraque Fort. dial. 37.

In nostro hoc gymnasio contrarium & solet, & debet fieri. Nam patientiâ discipuli, cum calicem vident amaroris plenum, orant quidè cum Christo: *Pater, transeat à me calix iste.* Sed has ipsas quantumvis calidas preces refrigerant adjunctis verbis. *Verumtamen, o mi Pater, verumtamen non mea, sed tua voluntas fiat.* Ita liberari quidem cupiunt, si tamen placeat Deo. Cum verò gratias agunt, toti id faciunt, & quidem calidissimas agunt gratias tam lingua, quàm mente. Illorum voces sunt: Immortales, infinitas, & DEVS, gratias ago, quod me tanto dignaris honore, & aliquid pro te patiendum submittis: gratias ago, quod me inter filios tuos numeras; quis autem filius quem pater non corripiat?

Matth. 26. vers. 39. Luc. 22. vers. 42.

Quis sanâ intelligentiâ, inquit Gregorius, de percussione sua ingratus existet, si ipse sine flagello non exit, qui hic sine peccato dixit. Ideo, Recte mentis est, Deum non solum in prosperis benedicere, sed etiam in adversitatibus collaudare. Si in adversis gratias referens Deum tibi patientiâ feceris esse placabilem, & que amissa sunt, multiplicata redduntur, & super hæc gaudia æterna præstantur.

Greg. part. 3. pastoral. admon. 13 sine omnino. Idem 10. 4. l. 8. ep. 31.

Enim vero patri pro plagis & disciplinâ meritisimò aguntur gratiæ, nam patris verbera multo meliora sunt quàm hostis oscula. Nemini non notissima vox patris est: Ego quem amo castigo: omnes filios meos flagello. Vis esse filius? adesto castigandus. Quid hic parenti optimo respondeant filii? Augustinus verba suggerit; ita respondendum: *Et cum blandiris, pater es; & cum cædis, pater: blandiris, ne desiciamus, cædis, ne periamus.* Addit Augustinus, & ad rem accuratè nos instruens: *Exalate, inquit, Dominum Deum nostrum. Iterum exaltemus eum qui bonus est. Nam si non vindicet, & deserat, perimus.*

Patris verbera meliora quàm hostis oscula. Apoc. 6. 3. vers. 19. Aug. 10. 8. in ps. 98. prope finem. mibi pag. 454. Et in ps. 91. pag. 139. Et in ps. 48. pag. 187. & pag. 189.

igitur, Quando bene est, lauda misericordiam: Quando male est, lauda justitiam. Tu qualis filius es? Quando te pater emendat, tunc tibi displicet. Non emendaret, nisi tu illi displiceret. At si sic displiceret ut odisset, non ille te emenda-

ret. *Gratias age ergo emendatori, ut accipias hereditatem à Deo qui te emendat.* Quando aliquos flagellat in terrâ, admonitio est, nondum damnatio. Patiens est super peccatores, non exercens iram, sed expectans poenitentiam.

Sed nunquid sapius pro re vili & etiam ingrata gratias agimus, vel eam solum ob causam, quia meliora speramus? Nam qui ob primum beneficium gratus est, secundum provocat. Idcirco cui vel mica salis est & prudentiâ, is gratus est pro beneficio etiam ingrato. Sic enim secum ratiocinatur: Qui beneficium dedit, utique bono animo id fecerit, cui si gratias referre omitterem, omni deinceps beneficio exciderem ut ingratus. Atque hoc quidem ratio dicitur. Lumen ratione superius est istud: DEVS nunc quidem cupreos & plumbeos sparit numos; coronas dividit, sed ipseas & cruentas. Quo id animo facit? Vt brevi det aureas & gemmatas.

Cur igitur patri amantissimo meritam gratiam non persolvimus cum plumbum donat, cum spinas offert, & auro & gemmis brevi mutanda? Nunc ergo plumbum, nunc spinas amplectamur, & pro his non minus, quàm pro thesauris opulentissimis gratias agamus. Hæc auri & gemmarum certissima sunt pignora. *Qui humiliatus fuerit, erit in gloria, & qui inclinaverit oculos, ipse salvabitur.*

Job 22. v. 29.

CAPVT V.

Afflictiones aggrediendas esse cum PRÆMEDITATIONE.

VIta quam agimus, duos habet Tortores, *Timorem & dolorem.* Alteruter horum semper à tergo hæret, cæditque nos. Cum res sunt turbulentiæ & asperæ, Dolor nos ferit: Cum valemus, & rebus secundis utimur, Timor nos tundit, nam timeamus ne quod gratum est, perdamus. Ita luculentè Augustinus: *Tortora, inquit, vita ista intelligentibus tribulatio est, sunt enim duo tortores anime, non quidem simul torquentes, sed cruciatu alternantes: horum duorum tortorum nomina Timor & Dolor. Quando tibi bene est, times: Quando male est, doles.*

Duo Tortores in vitâ, Timor & Dolor.

Aug. 10. 10. de verbis Dom. serm. 41. postinit. mibi pag. 62.

Quando igitur nescire non possumus, nos à duobus his exactoribus identidem interpellandos, solerter præmeditandum est, quâ ratione nos à illos geramus. Atque hic quintus modus est, quâ ad afflictiones attingere perferendas plurimum facit, si eas cum PRÆMEDITATIONE aggrediamur. Quomodo autem ad-

Quintus modus, attingere perferendas plurimum facit, si eas cum PRÆMEDITATIONE aggrediamur. Quomodo autem ad-

§. I.

Sollicitè monet Siracides: *Fili acceden, ad servitutem Dei, sta in justitiâ & timore, & præpara animam ad tentationem.* Præpara vigilando, & precando; præpara subducendo te malignioribus occasionebus, nam qui tetigerit picem, inquinabitur ab eâ. Præpara firmando cor in omnium aduersorum occursum. Nam hoc probè scias, si cœperis esse frugi, & piè castèque DEVM colere, simul etiam incipient undique in te procellæ ruere. Hostes tui, crede mihi, non oriabuntur.

Ecclesi. 2. 1. vers. 1.

Idem c. 13. vers. 1.

Sapie. c. 14. vers. 11.

Chryso. 5. homil. Can Saronius & Aurelianus acti essent in exiliam & c. mibi pag. 817. & 129.

Tu ergo te præpara: & noris, Omnia muscipulam esse pedibus insipientium. Atque ne vitæ blandimenta nos fallant, exactum illius typum subiciens Chryso-stomus: *Nihil est, inquit, in rebus humanis stabile, nihil inconsummum, sed hominum vitâ imitatur mare vesaniens, quotidie parturiens naufragia, naufragia, inquam, tum nova, tum periculosa.* Et ut cautissimè circumspiciamus, quo demum loco simus, addit orator aureus: *Omnium tumultuum ac*

zurbarum plena sunt, omnia scopuli & precipitia, omnia ruæ sub aquis latentes, & seruosæ cautes. Omnia terrores, discrimina, suspiciones, tremores & angores. Innumerabiles ubique persone simulatæ, facies. Multa eorum velleræ, innumeri ubique lupi sub his occultati, ut jam inter hostes aliquis tutius vixerit, quam inter hos qui videntur amici. Qui heri adulabantur, qui blandiebantur, qui manus exosculabantur; hodie repente comperti sunt esse lupi, abjectisq; personis facti sunt omnibus accusatoribus acerbiores.

Ergo animam tuam ad tentationem præpara; stationem age, & pro portis tui cordis excuba; medius hostium cægis. Ergo in tranquillitate tempestatem, in sanitate, morbum, in divitiis paupertatem, calamitatem in prosperis expecta. Iobi patientia hinc plurimum adjuta. Nam, *Timor, inquit, quem timebam, evenit mihi, & quod verebar, accidit. Quidquid expectatum est diu, lenius accedit; & mali præcogitati mollis idus venit.*

Iob c. 3, v. 25.

Seneca ep. 18, ante med. ep. 76, sine. ep. 91, in. & post med. ep. 98, post in. & epist. 180. Animus adversus ea quæ possunt evenire firmatus, quia, est sibi causa beata aut miseræ vitæ.

Nam levius lædit quidquid prævidimus ante, At prævisa minus tela ferire solent. Ideo sapiens assuescit futuris malis & quæ aliis diu patientiæ levitas faciunt, hic levitas facit diu cogitando. Audimus aliquando voces imperitorum: *Nesciebam hoc mihi restare. Sapiens sibi omnia restare quidquid factum est, dicit, Sciebam. Cogitanda ergo sunt omnia, & animus adversus ea, quæ possunt evenire, firmatus. Exilia, tormenta, bella, morbos, naufragia meditare. Tota ante oculos sortis humanæ conditio ponatur: nec quantum frequenter evenit, sed quantum plurimum potest evenire, præsumamus animo, si nolumus opprimi, nec ullis iniuriis velat noxiis obliuisci. Inexpectata plus aggravant; novitas adiecit calamitatibus pondus. Ideo nihil nobis improvisum esse debet; in omnia præmittendus est animus: cogitandumque non quidquid solet fieri, sed quidquid potest fieri.*

Animus beate aut miseræ vitæ sibi ipse causa est. Malis omnia in malum vertit, etiam quæ spe optimi venerant: rectus atque integer corrigit præva fortunæ; dura, atque aspera ferendi scientia mollit. Sive igitur alios observare volueris, sive teipsum favore seposito, & senties hoc & confiteberis, nihil ex his optabilibus & charis utile esse, nisi te contra levitatem casus, rerumque casu sequentium instruxeris: nisi illud frequenter & sine querelâ inter singula damna dixeris, Deo aliter visum est.

Seneca l. supra cit.

Sic composito animo nihil accidet; sic autem componetur, si quid humanarum rerum varietas possit, cogitaverit, antequam senserit, & liberos, & conjugem, & patrimonium sic habuerit, tanquam non utique semper habiturus, & tanquam non futurus ob hoc miserior, si habere desierit.

Plutarch. l. de tranquill. animi pro. pius finem.

Plutarchus commemorat, Vlysem post totos viginti annos militiæ actos, in patriam redeuntem; jamque uxore Penelope flenti assidentem, nil tale passum & sic oculis perstruxisse. Eo enim venerat animo jam ante confirmato & adversus lacrymas munito. At ubi canem vidit in adventu suo mortuum, non temperavit à lacrymis. Illi illum autem sœtum subita res & inexpectata eum conjecerat. Qui minus ergo vult dolere de adversis, magis ea prævidere debet.

§. II.

AT nos nonnunquam adeo immeditati & inconsiderantes sumus, ut oblitri quod eamus, miremur nos aliquid perdere, amissuri uno die omnia. Sic imparati, etiam levissima expavescimus. Quocirca hoc agendum est, ne quid nobis inopinatum sit: & quia omnia novitate graviora sunt, hæc cogitatio assidua præstabit, ut nulli malo tirones simus, & nihil miremur eorum ad quæ nati sumus. Ea quæ patimur paria sunt omnibus. Ita dico, paria sunt. Nam etiam quod effugit aliquis, pati potuit. Equum autem, si est, non

Ideo agendum est, ut quid inopinatum sit: quia nova graviora sunt.

A quo omnes usuri sunt, sed quod omnibus latum est. Imperetur ægritas animo, & sine querelâ mortalitatis tributa pendemus. Hiems frigora adducit; alger diu m. Æstas calores refert; affluendum est. Intemperies celi valetudinem tentat; agrotandum est. Et fera alicubi tibi occurret, aut homo feris in omnibus pernicie fior. Aliud aqua, aliud ignis eripiet. Hanc rerum conditionem mutare non possumus: id possumus. Magnum fumere animum, quo fortiter fortuita patiamur.

Ad hanc tolerantiam legem animus noster aptandus est, hanc sequatur, huic pareat: & quæcumque fuerint, debuisse fieri putet. Optimum est pati quod emendare non possis, & DEVM, quo auctore cuncta proveniunt, sine murmuratione comitari. Malus miles est, qui Imperatorem gemens sequitur. Quare impigri atque alacres excipiamus in peria, & sic alloquamur DEVM: Duc me Pater, quocumque placuerit. Adsum impiger nulla parendi mora est. Tu meam etiam rebellem ad te propitius compelle voluntatem. Sic vivamus, sic loquamur. Paratos nos inveniat quæcumque calamitas.

Hæc ob causam Gracides dixit: *In die bonorum Eceli, c. 11, non immemor sis malorum; & in die malorum ne immemor sis bonorum. Memento paupertatis in tempore abundantie, & necessitatem paupertatis in die divitiarum. A mane usque ad vesperam immutabitur tempus, & hæc omnia citata in oculi Dei. Domirus es, & imperas? servare potes. Ope tibi assuunt? Etiamnum mendicare potes. Vires & valetudinem ostentas? Unica te febricula, unica imò guttula secarè potest. Liberi tibi sunt? Vno die omnes extingui possunt. Amici tibi sunt? & amicis, & rebus omnibus una tæ horula, momentum unicum privare potest.*

Tuam igitur animam ad has tentationes præpara, Et animi ut cum mors amicos, aut liberos abstraxerit, dicas ad omnes quod mulier Spartana: *Sciebam me mortales genuisse, Cùm pecunia diffluxerit: Sciebam non semper fore meum, Quod solo usu fuerat meum. Cùm honor exauerit: Sciebam nullam in hac vitâ gloriam æternare.*

Sunt qui rerum ac negotiorum molem velut val-lum ante se objiciant, præsentibus occupati futura nunquam dispiciant. Hos semper putes agere, ut Attalum illum, etiam si parum agant, Secessum his & spirituale otium suades? Respondent, *Non vacat. Ad concionem invitas? Non vacat. Sacræ Confessionis admones? Non vacat. Ad epulum cælestè vocas? Non vacat. Ad Dei tribunal cogitandum hortaris? Non vacat. Æternos ignes meditando ingeris? Hic minime vacat. Ad cælestia contemplanda erigis? Nec tunc vacat. Ad mortem prævidendam impellis? Nunquam minus vacat. Vixis, credo, vacabit cùm moriendum erit. Ita miseri nihil futurorum prævident. Quemadmodum magna pars hominum est, quæ navigatura de tempestate non cogitat.*

Cùm vero in tales subitum fulmen irrui, cùm eos inexpectata calamitas premit, hic illi animum abjicere, rebus suis omnibus diffidere, de auxilio desperare, inconsolabiles se præbere. At hoc telum, o bona, prævidendum vobis fuisset, & levius læsi flet.

§. III.

Aunt si quem lupus prior videat, visum ab hæc ferâ hominem obmutescere: idemque fieri lupus, si prior videatur ab homine. Fabulæ locum fecit, quod, uti Cardanus interpretatur, subitus terror aut vocem eripere, aut ravim inducere solet. Hinc illud veteris poëtæ: *— lupi. Marim videre priores. Haud aliter si quem infestus casus, velut lupus, prior*

Exceptio faciens. Optimum est pati quod emendare non possis.

Eccl. c. 11, v. 17. Iam c. 18, v. 25. & 26.

Ne presentibus occupati futuram dispensationem.

Et cùm subitum fulmen irruit desperamus.

Cardan. l. 18. de subtil. mibi p. 345. Virgil. Ecl. g. a. p. sine.

prior aspiciat, sic repente obmutescit miser, & animum sibi ipseque sinit eripi; quod si prior ipse infelicitatem prævideat, multo eam molliorem sentit. Appositissimè ad rem Seneca: In tanta rerum, inquit, sursum ac deorsum euntium variatione, si non quidam fieri potest, profuturo habes, das in te vires rebus adversis, quas infregit, quisquis prior vidit.

Serò animus ad periculum patientiam post pericula instruitur. Non putavi hoc futurum; nunquam hoc eventurum credidissem. Quare autem non? Que sunt divitiæ, quas non egestas, & James, & mendicitas à tergo sequatur? Que dignitas; quam non mille macule, & extrema contemptio comitetur? Quod regnum est, cui non parata sit ruina, & proculcatio, & dominus, & carnis ex? nec magnis ista intervallis divisa, sed horæ momentum interest, inter solum & aliena genua. Scito ergo omnem conditionem versabilem esse: quidquid in vltum incurrit, posse in te quoque incurre.

Socrates ajebat: Sicut ii qui in tranquillo & sereno navigant, parata etiam instrumenta habent, quæ in tempestate sint ului: sic qui in bonâ fortunâ sapiunt, contra adversam auxilia expediunt. Hoc si quis in medullas demiserit, & omnia aliena mala, quorum ingens quotidie copia est, sic aspexerit, tanquam illis liberum & ad se iter sit, multo ante se armabit quam petatur.

Res vulgo nota; Tela prævisa minus ferire, & labores prævisos, ut Gregorius loquitur, tranquillius tolerari. Eiusdem profus sententiæ Hieronymus: Quia vita hæc miserabilis, inquit, diversis quotidie variatur eventibus, tam ad prospera quam adversa iusti animus præparetur, ut quodcumque venerit, liberâ mente sustentetur. Et quæso, mi Christiane, ne putes ad gymnasium Patientiæ te ideo vocatum, ut in pulvillo collocearis, variis solatiis mulcendus. Erras, ô bone, erras gravissimè. Hanc scholam ideo ingressus es, ut fatigeris, ut pugnes, ut lucteris, ut incommodis plurimis exercearis. Ergo præpara animam tuam ad tentationem.

Optima verò hæc in te præparatio est creberrimum cum Deo inter preces colloquium. Huc in ærumnis cursus ac recursus omnis, huc primus omnium gemitus, prima omnium vox huc dirigenda, ad opem de cælo impetrandam. Quod scilicet in calamitate properandum sit, digito monstrant Apostoli. Nam dum inter turbines, & procellas maris sunt, ad Christum vociferantur, Domine salvâ nos: Deus noster, refugium & virtus adjutor in tribulationibus, que invenerunt nos nimis.

Hic Augustinus interpres accedens: Sunt quedam re- fugia, inquit, ubi non est virtus, quod quisque cum fugerit, magis infirmatur, quam confirmetur. Confugis, verbi gratiâ, ad aliquem in seculo magnum, ut facias tibi potentem amicum, refugium tibi videtur (ô refugium ruinosum!) Antea enim tantum cause tue timebas, cum verò ad talem refugeris, & de illo tibi timebis. Multi enim cum ad talia refugia confugissent, cadentibus illis ad quos confugerunt, & ipsi que siti sunt quos nemo quaereret, si non ad talia confugissent. Non est refugium nostrum tale, sed refugium nostrum virtus est; cum illic confugerimus, firmi erimus.

Hanc ob causam Hebræus rex ingenti spiritu: Ideo, inquit, non timebimus, dum turbabitur terra, & transferentur montes in cor maris. Si à parte nostrâ stet Deus, et si montes configant & in mare præcipitentur, et si cælum terræque miscantur, turbentur & confundantur omnia, pandantur inferi, ruat Orbis; impavidos tamen feriet ruina; non timebimus.

Echinus marinus, sed & Sepia piscis, cum futuras in mari tempestates præsentiant, suarum virium conspectu, scilicet, ne fluctuum impulsu, scopulis illidantur, saxo tenacissimè inhærescunt dum desævierit tempestas.

A Quid hac vitâ turbulentius, quid procellosius? alia ex aliâ tempestas oritur: sæpe

Ferrea stant cælo nubila --- In tantâ maris ventorumque rabie, discamus ab echino & sepiâ, Deo insuperabili, tutissimæ petræ ad hærescere, ut pro se quisque dicat: Mibi autem ad herere Deo bonum est. Non me inde calamitatum vis ulla, non universi diabolorum exercitus, neque omnes Acherontis machinæ hinc avellent. Quoniam firmamentum meum, & refugium meum es tu: Quoniam tu es patientia mea, Domine, Domine spes mea à juventute meâ. Vices, mi Deus, sic partiamur: Ego me meaque cruci non subtraham, tu ad crucem perferendam fuffice patientiam. Nam ad veris, fat scio, nos ideo fatigas, ut nostrâ iis patientiam exerceas, & magnam in te fiduciam accendas. Ergo, mi Domine, pone me iuxta te, & cujusvis manus pugnet contra me: tam nullas cruces horreo, nullos hostes formido: quoniam tu es patientia mea.

§. IV.

P Ræmeditatio itaque in adversa clypeus adamantinus est. Omnia Orbis mala nostris vulnerant, si contra hæc, ut Gregorius loquitur, per præscientiæ clypeum munimur.

Sapientis humanis casibus non excipitur, sed erroribus: neque enim illi omnia, ut voluit, cedunt, sed ut cogitavit. Et hoc est quare sapienter nihil contra opinionem dicatur accidere. Quidquid enim impedimentorum potest obijci, id semper providè præmetitur animo. Hunc talem sapius dicentem audias: Navi- vigabo, nisi quid aliud incidit: officium adipiscar, nisi quid obstiterit; negotiatio mihi respondebit, nisi quid intervenerit; cras ero conviva, nisi me aliud avocavit; perendie me in palæstrâ exercebo, si tamen bene valero; post annum ædificabo, si tamen vixero. Hoc scilicet semper cogitat, posse aliquid propositis suis resistere.

Hæc mente instructus Zeno philosophus, cum audiret sua omnia mari submersa: Laudo, inquit, tuum factum fortuna; nunc expeditius philosophari me jubes.

Doctè ac sapienter Epictetus submonens: Cuiusque rei, ait, antecedentibus & consequentibus consideratis, sic eam aggreditor. Alioqui cupide quidem eam aggredieris: quippe qui nihil eorum que sequuntur consideras. Postea vero cum aliqua molestia ac difficultates intercesserint, turpiter desistes. Cupio, inquit, vincere Olympia. Considerato antecedentia & consequentia: & sic, si de re tuâ fuerit, rem aggreditor. Est tibi accurato ordine opus: odendum necessario, bellariis abstinendum, exercendum corpus vel invito: idq; horâ præfinitâ, in aestu, in frigore: non bibenda frigida: aliquando ne vinum quidem; denique laniste tanquam medico te tradas oportebit. Deinde in certamine lanari corpus contingit, manum lædi, disorderi lumbos, multum pulvis diglutiiri, fassis cædi, & cum omnibus interdum vinci. His rebus consideratis, si placet, certamen esto. Sin minus, vide ut puerorum more acturus sis, qui nunc pugiles ludunt, nunc gladiatores, nunc tubâ canunt, nunc tragedias agunt, cum ista viderint, admiratiq; fuerint. Sic & tu nunc pugil eris, nunc gladiator, nunc philosophus, postea orator, toto autem animo nihil: Sed ut simus, quidquid videtur; imitaberis, subinde aliud ex alio tibi placebit. Visitata verò displicebunt. Nequa enim considerate quidquam aggressus es, neque rem totam explorasti, aut examinasti; sed temerè, & frigida cupiditate impulsus. Vigilandum est, laborandum, vincenda sunt quedam cupiditates, à cognatis discendum: oportet à puero contemni, ab obvio derideri: omnibus in rebus deteriori conditione esse, in magistratu, in honore, in iudicio. His consideratis, si lubet, accedito: si his rebus redimere cupis animi tranquillitatem, libertatem, constantiam.

Pf. 72. v. 28

Pf. 70. v. 3.

Iob c. 17. vers. 3.

Præmeditatio in adversa clypeus adamantinus, si ratio in adversa est clypeus adamantinus, prædictio nihil cõtra opinionem accidit, quia prædidit.

Epictet. l. 3. differat. c. 5. distinguat. loc. 115.

Inter.

Sen. l. de Tranquil. c. 11.

* Senfus: Hora spatia hæc veris ita possunt, se: & quidquid in vltum incurrit, posse in te quoque incurre.

Optima ad afflictionem præparatio est cõ colloquium, Mat. c. 8. vers. 25. Ps. 45. v. 1. Aug. tom. 8. in ps. 45. inno.

Pf. 104. v. 3.

Ambros. in Hexam. Athenaus. l. 8. pag. 333.

Scientia
philoso-
phia est,
Prævidere
adversa &
sufferre.

Interrogatus Diogenes, quid in philosophia didicisset? Promptè respondit: Prævidere adversa, & cum advenerint illa, patienter ferre. Non gratis hoc à Diogenè dictum, re ipsa comprobavit Anaxagoras. Hic Athenis captus geminos accepit nuntios, sed utrumque triffissimum. Primus, mortem ei decretam denuntiabat. Cui Anaxagoras: Iam pridem, inquit, sententiam tulit natura, tam in me, quam in eos qui me damnant. Alter nuntius filios interisse significabat. Cui philosophus: Scivi equidem liberos meos non esse immortales. Letalia hæc tela erant, sed quia prævisa erant, Anaxagoram vulnerare non poterant.

Hæc Christiana philosophia est: ita Christus suos in Orbis theatrum emittens: *Eccè ego mitto vos*, inquit, sicut oves in medio luporum: *Si me persecuti sunt, & vos persequentur: Tendent vos in concilijs, & in synagogis, flagellabunt vos; ad præfides & ad reges ducemini propter me. Venit hora, ut omnis qui interficit vos, arbitretur se obsequium præstare Deo. Sed hæc locutus sum vobis, ut cum venerit hora, eorum reminiscamini, quia ego dixi vobis.*

Prædixit hæc magister, ut præcogitent ea discipuli. Quemadmodum peregrè ituro præmeditanda sunt, quæ in itinere solent contingere: facta tempestas, viæ fractæ ac difficiles, hospitia egena, caupones fallaces, importuni ac molesti comites, exhaustum inarupium, cælum ambiguum, venti, pluviae, fatigatio, & ejuscemodi complures miseriæ, quæ sanè peregrino tam graves non videbuntur, si possit dicere: *Prævidi hæc omnia.* Improvidè lamentantium voces sunt: *Non expectabam hunc casum: Quis hoc putasset? Sperabam meliora.* Non sunt sapientis hæc querelæ.

Incedendum auditu est quod narrant. Cœnobiarum more positum habuit, ut antequam tiroñem in familiam adscisceret, eum in turrim educeret, diceretque: *Prospecta, quousque licet oculis, & cogita, si ab ultimo tui visus termino crux cruci hæreret, tu tamen tot oculis cruce non obiturus esses, quot tibi etiamnum perferendæ. Vide, mi fili, & futura prospice: Aliud silentio quam voles, fiet. Cum precari siverit, laborandum erit; cum laborare, precandum; cum somnum cogitaveris, vigilare coges; cum vigilare malueris, dormitum amandaberis; cum loqui volueris, silentium imperabitur, cum silere placuerit, loqui jubeberis. Nec dissimulo: sæpius præbendum erit os ad malè audiendum: innumeræ te manent reprehensiones, præter continuum corporis afflictationem. Cum putaveris rectè fecisse, & scienter cantasse, pro laude vituperium feres & investitionem. Accusatores sæpius habebis, nec semper veraces; sed nec ad Spirensè Curiam fineris provocare. Ius tuum omne in patientiâ erit. Potes hæc omnia quinquaginta, sexaginta annis, potes hæc omni vitâ tolerare? quod si animum frangere, & te ipsum assidue nolis vincere, abi fili mi, abi, nullus tibi locus est in religioâ domo ac familiâ.*

Candidè prorsus & sapienter. Ecquid rectius gymnasijs sacri discipulis inculcabitur, quam hæc ipsa cohortatio: *Prævidete adversa, quæ vos manent innimera: Potestis seu vultis ferre? Bene est. Non vultis? Abite, exeste ab hoc gymnasio, quod lentulos, Eudymiones, fucos, cessatores somni plenos, laboris fugientes, aut non admittit, aut admissos excludit. Facessat hinc ignavum pecus. Hic labor & Patientia imperant.*

S. V.

ITa quisvis sui status miserias & quidquid futurorum casuum est, prospiciat, ut cum Anaxagorâ possit dicere: *Sciebam hæc, providebam ista, nil novi contigit.* Sed pecuniam perdidit? Fortassis illa me perdidisset, nec illam aliter quam perditurus habuit, &

utinam cum illâ simul & avaritiam perdidissem. Sed pauper sum? Scio non in paupertate vitium esse; curabo igitur ne sit in paupere.

Sed oculos amisi? Pers innocentia cæcitas est. Sed amicum perdidit? Alium quæram, & ibi, ubi possum invenire. Amici omnium integerrimi in cælo sunt, delictu & numero quanto volumus.

Sed aliena me invidia premit? Quis obsecro ab hac peste immunis degit? nisi forsan infelicissimus, cui pauci solent invidere. Sed gratiam amisit? Sciebam ea nihil esse inconstantius, ut quæ momentò evanescat, citius quam ullum aromatis vinum.

Sed morbus me dejecit? Nil miri aut novi hoc, cum ægrotare, qui etiam mori debbit.

Hæc tales cogitationes in futuros casus præmissæ vetant nos in rebus turbidis seivere & furere.

Carnædes magni acuminis philosophus mœrorem omnem & dolorem in rebus magnis inde nasci ajebat, quod inexpectata & improvisa nos tempestas obruat. Ita cocum imperitum nil magis turbat quam adventus conviviarum subitus minimeque expectatus, guis.

Cum nec ignis, nec focus, cum nec carniùm, nec oleorum quidquam ad magnum est: hic ille per culinam discursare, caput scabere, ingressos allatrare, sopitum cinere ignem laceffere, culinariam supellestem huc illuc disjicere, fulmina prius quam fercula coquere, convivis pestem & Erisichtonis famem imprecati, sicque inter execrationes manuum adinovere foco. Minus ad hanc tempestatem cocus expavesceret, si eam prævidere posset: Nos possumus, & ejuscemodi procellas prævidendo plurimum mitigare, præsertim si quæ prævidemus, ad divinum Providentiam & Voluntatem referimus.

Beata Felicitas septem liberorum mater, divi Augustini encomiis variè ornata, cū in carcere parturiret maximis doloribus, nec ejulatus posset comprimere, unus aliquis victorum ejulantem illam audiens, acerbo scommate dixit: *Si nec hos quidem dolores, o femina, ferre queas silentio, illos quomodo feres, cum ureris, scaberis, laniaberis. Quæ jati pateris, jocum puta, sequentur seria. Huic Felicitas prudentissimè, & protus Christianè: Iam, inquit, pro me patior, ac tunc in me passurus est Christus. Prout dixit, sic contigit. Nam cum feris objiceretur, nullus ejulatus, sed nec ullos gemitus prodebat. Dixisses ad choreas invitatum ducti, ad è hilari vultu salutabat mortem. Quoniam tu Domine illius eras patientia.*

Ad hunc planè modum pugandum nobis est, & vincendum. Quamprimum tristior nos ventus afflaverit, mox omnis animus ad Deum convolet, seque divina Voluntati quam plenissimè tradat, imò in eam sese penitus immergat; peccasse doleat, à Deo inter adversa non recedere statuat, opè divinam expetat. Cetera omnia, Deo fretus, divinæ committat Providentiæ.

Hoc auget patientiam, hoc reddit imperterritos.

Aristippus, Vitruvio teste, naufragium passus, in latere navigio ad Rhodiorum litus ejectus est. Hic ille solertè circumspiciens, pulverem circino descriptum, & impressas ei mathematicas notas deprehendit, mox ad socios versus: *Bono, inquit, animo estote viri, sperandum optimè, nam & hic vestigia hominum sunt.*

Quotiescunque nos ad Deum precando veritimus, immensæ bonitatis ac potetias signa, nostramque beatitudinem Deo inscriptam legimus. Speremus ergo quam optimè, quantumvis naufragi: nulla nec pecuniæ, nec famæ, sed neque ullius alterius rei jactura æstimetur gravis, cum cælum promittitur.

Quid dolemus obolos perdidisse, cū regna recipiamus? quid mori metuimus, cū in immortalitatem transferamur? Post omnia naufragia in tutissimum deducimur à bono Deo, modò illi te ipsum, mure

Vide meo
& do-
ror & do-
lor in re-
obruat. Ita
cocum imperitum
nil magis turbat
quam adventus
conviviarum
subitus minimeque
expectatus,
guis.

Vitruv. lib.
de Archi-
tectu.

Quia in eo
Beatitudo
nostra in-
scripta est.

Et in tantis
simam
porum
deduci-
mure

mi Christiane, totum quantum quantum es, offeras. A Acaronitæ à muribus vexati, ignes aureos fecerunt, eosque obtulerunt Deo, & malo remedium repererunt: sic & Israëlita à serpentibus, & per serpentes æneum valetudinem receperunt: Ita nos profus hoc ipsum sanat quod vulnerat; calamitas dum premit, ad Deum erigit, modò nos nostris partibus non delinimus, & animam ad tentationem præparemus. Quoniam pius & misericors est Deus, & remittit in die tribulationis peccata; & protector est omnibus exquirentibus se in veritate.

CAPVT VI.

Afflictiones omnes perpetiendas esse cum CONFORMATIONE Humane voluntatis ad diuinam.

OVum, vt fertur, in aqua falsa fluitat, in dulci mergitur. Hierosolymus Rex David, inter tot publicas privatæque clades, inter suorum cædes & funera; in tamâ calamitatis varietate velut in salissimis undis supernatabat erecto semper celsoque animo, vix secundum cor Dei, qui seipsum ad omnes nutus diuinos accuratissimè formabat. At verò filius illius Salomon in dulcibus illis delictarum ac voluptatum stagnis, velut ovum mergebatur. Dei Voluntatem Salomon intellexit, sed illi se non conformavit.

In hac tertiâ parte quinque modos quibus aduersa omnia sint perferenda præscripsimus. 1. PATIENTER. 2. HILARITER. 3. CONSTAN- TER. 4. CUM GRATIARVM ACTIONE. 5. CUM PRÆMEDITATIONE. Sextum ac vltimum, sed & utilissimum summèque necessarium addimus: CUM CONFORMATIONE SVÆ VOLVNTATIS AD DIVINAM. Et quamuis hunc humanæ voluntatis cum diuinâ consensum quinque libris Helioropi explicauerimus, eum tamen hic nihilominus, sed breviter summarièque confirmabimus, id quæ convenienter instruendæ patientiæ, non recantaturi iam dicta.

S. I.

NVlla nec Angelorum nec hominum voluntas bona unquam reâque dici poterit, nisi ea cum Voluntate diuinâ consentiat. Atque quò plenior ac sincerior fuerit consensus iste, tamò voluntas melior ac perfectior erit censerida: quò minus integer & sincerus fuerit iste, quem diximus, consensus, tamò deterior & instabilior erit Voluntas humana. Vnica Dei Voluntas amovissis est, & regula omnium celo, terræque voluntatum. Nullum vspiam VELLE laudandum, quod à VELLE diuino discrepet.

Beatissimus rex David rectos corde sapius commendans: Præterde, inquit, misericordiam tuam scientibus te, & iustitiam tuam his qui recto sunt corde. Hoc Augustinus, eruditissimus interpres explicans: Quod sæpe diximus, ait, illi sunt recti cordes, qui sequuntur in hac vitâ Voluntatem Dei. Voluntas Dei est aliquando ut sanus sis; aliquando ut egrotas. Si quando sanus es, illi est Voluntas Dei: & quando egrotas, amara est Voluntas Dei: Non recto corde es. Quare quid non vis voluntatem tuam dirigere ad voluntatem Dei, sed Dei vis curare ad tuam, illa recta est, sed tu es curvis. Voluntas tua, corrigenda est ad illam, non illa curvanda est ad tuam; & rectum habebis cor. Bene est in hoc seculo? Benedicatur Deus, qui consolatur: Laboratur in hoc seculo? Benedicatur Deus, qui emendat & probat. Et eris recto corde, dicens: Benedicam Dominum in omni tempore. Ille igitur solus erit rectum habere consensus est, qui vult quod vult Deus.

Hoc unum documentum omnes hac in re præceptiones antecellit, hoc omnium monitorum summa, hoc omnium sacrorum voluminum epitome, hoc omnium virtutum compendium, hoc ærumnarum omnium solatium maximum, hoc supremus est diuini amoris gradus; hoc discipulis crucis jus paradisi transcribit, hoc homines in Angelorum sedes evehit. Hoc unum, suam scilicet diuinæ Voluntati conformare, unicè omnibus, & ante omnia discendum. Nam quisquis in patientiæ gymnasio hoc unum didicit, jam panè finem discendi fecit, jam magistri, jam doctoris nomen obtinuit.

Hoc certè præ aliis omnibus iure suo sibi vindicavit diuinæ voluntatis scientissimus rex David. Hic diuinæ hujus scientiæ specimina dedit plurima, tum maximè cum de genere filium Absalonem fugiens, sacerdotès & Arcam iuberet redire, diceretque: Si inuenero gratiam in oculis Domini, reducet me, & ostendet mihi eam, & tabernaculum suum. Si autem dixerit mihi. Non placeo, præsto sum, faciat quod bonum est coram se.

Et in fugâ impeditissimâ, in lucu maximo, in supremis angustiis, cum jam de regno toto videretur adidum, sibi tamen rex David præsentissimus, & ad unâ unicam Dei Voluntatem, omnemque illius nutum attentissimus, hoc solum vult, quod vult Deus. Redire me vult Deus? Et ego volo. Non vult vt redeam? Nec ego volo. Faciat Dominus quod in oculis suis bonum est, ego præsto sum.

S. II.

Christiani, si vel hoc unum satis capere, si penitissimis animi medullis hoc ipsum imprimere velimus, rem omnem habebimus confectam, nulla nos amplius calamitas, non dico, tanget, sed lædet, nulla opprimet, afflictio, mortalium nemo nocere nobis poterit; inexpugnabiles, insuperabiles solâ Dei voluntate circum muniti stabimus; ruent fortassis res nostræ, pecunia, valetudo, fama? nos stabimus; sed et si ruant urbes & regna, nos stabimus; ruat Atlas, & Orbis cum illo, nos verò stabimus; ruat cælum ipsum, nos stabimus: amen, quamdiu in nobis steterit hæc ad diuinam voluntatem conformatio.

Hoc Christus proximè sui funeris diem luculentè ad cliuvm Olivarium demonstravit. Nam ubi suam omnem in Patris Voluntatem quam integerrimè transfudit, ipsi jam hostibus, velut agnellum lanionibus se ipsum obtulit mandandum. Ante has preces inæstus, pallidus, pavidus, semianimis, ad horrendæ mortis apparatum contremiscebatur. Post præces, & suâ jam Voluntate ad Patris Voluntatem conformatâ, Surgite, inquit, eamus in amplexus & oscula hostium.

Ad hæc voluntatis humanæ cum diuinâ consensio, ad omnia toleranda promptum, ad omnia peragenda lacertosum, ad omnes hostes superandos animosum, ad superanda omnia invictum & inexpugnabilem reddit, ut quo quis diuinæ Voluntati devotior est, potius hoc fortius omnia & facere, & pati paratus sit. Nec ulla calamitas aut ullus dolor, alias illi voces exprimet, quam istas: Sicut Domino placuit, ita factum est, ita fiat, quoniam ab ipso patientia mea. Hoc illusterrimè Augustinus explicans: Quæ patientia, inquit, inter tanta scandala, nisi quia si id quod non videmus, speramus, per patientiam expectamus? Venit dolor meus, venit & requies mea. Venit tribulatio mea, venit & purgatio mea. Nihilquid lucet aurum in fornace aurificis? In igni non lucebit, in ornamento lucebit: patienter tamen fornacem, ut purgatum a sordibus veniat ad lucem. Fornax ista, ibi palea, ibi aurum, ibi ignis, ad hanc stat aurifex. In fornace ardet palea, & purgatur aurum. Illa in cineres vertitur, a sordibus illud excurit. Fornax mundus, palea iniqui, aurum iusti, ignis tribulatio, aurifex Deus. Quod vult ergo aurifex, facio?

Homane voluntatis cum diuinâ conformatio est cunctis virtutum compendium.

2. Reg. c. 17. v. 25. & 26.

Inexpugnabiles reddit.

semper erat declarata.

Et ad omnia toleranda promptus.

Job c. 1. v. 21.

Aug. in Ps. 61. circa med.

facio?

Reg. c. 6. v. 11. Num. c. 21. v. 6. & 9.

Ereli. cap. 2. v. 13.

David rex inter tantas calamitates seipsum ad nutus diuinos formavit; Salomon vero non.

Sextus afflictionis perpetiende modus.

Nulla voluntas bona, quæ diuinæ voluntati non consentit.

2. Reg. c. 1. v. 1.

Aug. tom. 8. in ps. 35. ante psalm.

Ps. 33. v. 1.